

Zadeva ni končana

Prijatelj C(elso) M(acor) je v zadnji številki goriškega tednika Voce Isontina (20. t.m.) napisal uvodnik, ki ostro graja sklep goriškega pokrajinskega sveta glede rabe furlanskega in slovenskega jezika na sejah izvoljenih demokratičnih teles in v odnosih med državljani in javno upravo. Pokrajinski svet je v svojem statutu kratkoma določil, naj to vprašanje uredi rimski parlament. Pisec poudarja, da takšen pilatovski sklep odklanja iz treh razlogov: 1. dolžnost predstavnikov neposredno prizadetega prebivalstva bi bila nakazati parlamentu, kako naj se uredijo vprašanja narodne in jezikovne identitete, in ne obratno; 2. parlament je že tako na zatožni klopi, in sicer že od dneva, ko je postala veljavna republiška ustava (1-1. 48), saj od tedaj stalno odlaga izvedbo natančnih ustavnih obvez; 3. goriški pokrajinski svet se dejansko hlapčevsko klanja oblasti in zapravlja bogato dediščino, ki jo za Goriško predstavlja njen kulturni in jezikovni pluralizem.

Kar je prijatelj iz Gorice napisal v zvezi s statutom tamkajšnjega pokrajinskega sveta, velja v bistvu za vse krajevne uprave na Tržaškem in Goriškem, kjer je italijanski element prevladujoč. Njegovi izvoljeni predstavniki niso namreč nikjer pokazali niti trohice kulturne širine, temveč so se problema izogibali kot hudič križa, ali ga skušali ignorirati oziroma se v nekaterih primerih celo barabsko ravnali.

Iz celotnega sestavka goriškega prijatelja pa je razvidno, da ga je sklep pokrajinskega sveta hudo prizadel, kar radi verjamemo, saj vemo, da je CM furlanski pesnik, torej občutljiva duša, drugače pa intelektualac evropske širine. Zato mu izrekamo vso svojo solidarnost.

Ker pa smo mi že dolgo cepljeni proti nacionalističnim zablodam in boleznim, mu lahko sporočamo, kako smo prepričani, da je na pravi poti, na poti, ki edina vodi v prihodnost. Kulturni in jezikovni pluralizem ima prihodnost, ker po eni strani zagotavlja enakopravnost vseh in vsakogar in torej jamči miren razvoj, po drugi strani pa predstavlja bogastvo, od katerega more vsakdo imeti le korist.

Če se le ozremo v bližnjo preteklost, moremo ugotoviti, kam so Italijo in njegov narod pripeljale nacionalistične in šovinistične blodnje z viškom v dučejevem imperializmu. Vse to je, kot znano, privedlo Italijo do pariške mirovne pogodbe leta 1947 in do Osima leta 1975, ki ga nekateri ljudje kratkega spomina zdaj tako ob-

D. L.

dalje na 5. strani ■

Vzroki jugoslovanske krize in položaj v Sloveniji

Nedavna vojna v Sloveniji je svetu nudila edinstveno priložnost, da se je seznanil z resnico o tej novonastajajoči državi, ob nekaterih odmevih na Zahodu, mestoma tudi na italijanski televiziji, pa je bilo opaziti, da dogajanje v Jugoslaviji še vedno motrijo iz beograjskega zornega kota. Le tako si lahko namreč pojasnujemo ponostavljene razlage sporov med jugoslovanskimi republikami, kot da gre pri njih za neke zastarele etnične ali jezikovne konflikte. Poznavajoč zapleteno nacionalno strukturo tega prostora, prav tako različne civilizacijske, kulturne in verske tradicije, ki se tu prepletajo, pa je jasno, da gre pri spremembah na tem ozemlju, zlasti še po Titovi smrti, za nekaj več.

Kakor je znano, so se v večini jugoslovanskih republik po lanskim prvih povojnih svobodnih parlamentarnih volitvah krepko uveljavile nekomunistične sile, ki si prizadevajo opraviti z vsemi usledinami realnega socializma, zlasti s plansko vodenim gospodarstvom in družbeno lastnino, medtem ko so v Srbiji in Črni gori ostale na oblasti stare komunistične sile, nekoliko preoblečene sicer, če upoštevamo, da se je nekdanja Zveza komunistov v Srbiji preimenovala v socialistično stranko. Formalno v Jugoslaviji še vedno velja ustava iz leta 1974, na osnovi katere deluje tudi osemčlansko zvezno predsedstvo, vendar je ohlapna federativna ureitev, ki jo je le-ta uvedla, že nekaj let

cilj sistematičnih napadov in gonje srbskih nacionalističnih krogov, ki se jim je zadnje čase odkrito pridružil tudi vrh Jugoslovanske armade. Te politične sile namreč trdijo, da je v Jugoslaviji vseh nesreč kriva prav konfederalizacija, ki jo je de facto uresničila ta ustava. V njej je namreč močno poudarjena suverenost republik, uvedla pa je tudi primat republiške zakonodaje nad zvezno, kar je kasneje na pritisk velesrbskih krogov sicer bilo ukinjeno. Poznano je tudi, da je republika Srbija po prevladi Miloševića in njegove koncepcije »reševanja« nacionalnega vprašanja dejansko ukinila avtonomijo Vojvodine in Kosova, po ustavi iz leta 1974 konstitutivnih členov federacije, a kljub temu obdržala v zveznem predsedstvu tri glase, poleg zastopnika ožje Srbije še po enega predstavnika Vojvodine in Kosova. Tako se dogaja, da ta največja jugoslovanska republika s pomočjo četrtega glasu, ponavadi Črne gore, lahko blokira vsak sklep predsedstva oz. uveljavlja s pomočjo še drugih zaveznikov svojo voljo. Nastal je tako nemogoč ustavnopravni položaj, kjer sklepi, ki globoko posegajo v usodo posamičnih jugoslovanskih republik, niso več plod konsenza, kakor bi po zdravi pameti pričakovali pri kolektivnem vrhovnem organu oblasti in hkrati vrhovnem poveljniku armade, ampak so le-ti posledica tre-

M. V.

dalje na 2. strani ■

Manifestacija Ssk v Čedadu

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 28. julija, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Ko zorijo jagode« (Branka Jurca - Ivan Buzečan); 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Na počitnice; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Boris Kobal in Sergej Verč: »Satirični kabaret 1991«; 15.00 Poslušali bosote; 16.00 Počitniški rendez-vous; 17.00 Boris Pahor: »V labirintu«, roman; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 29. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Iz Četrtekovih srečanj; 9.00 Otroški kotiček: »Glasbeni vrtljak«; 9.30 Axel Munthe: »San Michele«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Slovenska lahka glasba; 12.40 Naši zbori: mešani zbor tandrež vodi Valentina Pavio; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.40 Za smeh in dobro voljo; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Slovenski film v Gorici: povratek nazaj; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 30. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 7.25 Koledar; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Absalomova pripoved; 8.40 Orkestralna glasba; 9.00 Musical; 9.30 Axel Munthe: »San Michele«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Slovenska lahka glasba; 12.00 »Namaste, Sagarmata« (Dušan Jelinčič); 12.40 Godbe na pihala; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Vladimir Jurc: Slovensko pismo; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 31. julija, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše; 7.25 Koledar; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Axel Munthe: »San Michele«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.40 Ženska komorna skupina Cappella civica; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Dvojezičnost in identiteta; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Jugoslavija po letu '45; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 1. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Literarne podobe: Zgodbe o revijah; 9.30 Axel Munthe: »San Michele«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 16.00 Spomini Henrika Tume; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Četrtekova srečanja; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 2. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Axel Munthe: »San Michele«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Nazaj k naravi; 12.40 Oktet Vrtnica iz Nove Gorice; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.40 Doživljati rojstvo; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 3. avgusta, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.00 Otroški kotiček. Ela Peroci: »Muca copatarica«; 9.30 Axel Munthe: »San Michele«, roman; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Koncert Glasbene matice v Kulturnem domu v Trstu. Godalni kvartet Glasbene matice; 12.00 Muzeji pri nas; 12.40 Z naših festivalov; 13.00 Opolodanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Drobtnice (Jelka Cvelbar); 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Boris Kobal in Sergej Verč: »Satirični kabaret 1991«; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

NOVI LIST

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« - Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157.

Uredništvo: Martin Breclj, Bojan Brezgar, Ivo Jevnikar, Drago Legiša (glavni in odgovorni urednik), Miro Oppelt, Saša Rudolf, Marko Tavčar in Egidij Vršaj.

Oglasi: Publist d. z. z.; Trst, ul. Montecchi 6; tel. 040/7796611.

Tisk: Tiskarna Graphart, Trst, ulica Rossetti 14, tel. 040/772151.

Vzroki jugoslovanske krize...

■ nadaljevanje iz 1. strani

nutnega razmerja sil v jugoslovanskem prostoru.

V tej državi sta se tako uveljavili dve koncepciji reševanja jugoslovanske krize, ki pa sta si diametralno nasprotni. Po prvi, ki prevladuje zlasti v nekomunističnih republikah, tj. Sloveniji, na Hrvaškem, v Bosni in Hercegovini in Makedoniji, je potrebno najprej opredeliti državnost in suverenost republik, ki bi nato morda sklenile pogodbo o konfederaciji ali nekakšni zvezi držav, saj bi to pomenilo, da bi republike vzele usodo v svoje roke, za finančne potrebe centralnih vsedržavnih organov pa bi prispevale s kotizacijami vsaka posamič v skladu z gospodarsko močjo. Pristojnosti zveznih organov bi seveda bile tolikšne, kolikor bi jim jih republike prepustile. Tak načrt pa seveda ne ustreza Beogradu, kjer se je v povojnem času razrasla velikanska birokracija, prav tako pa ne Jugoslovanski armadi, v kateri prevladuje srbski oficirski kader. Srbsko-črnogorski lobby se je prav tako polastil tiskovne agencije Tanjug in ima prevladujoč vpliv v jugoslovanski diplomaciji, ki v tujini deluje povsem v skladu z velesrbskimi interesi. Srbsko vodstvo namreč trdi, da ima srbski narod pravico živeti v eni državi, to stališče pa seveda zelo otežuje uveljavljanje državnosti Hrvaške ter Bosne in Hercegovine, kjer je v obeh republikah močno prisotno tudi avtohtono srbsko prebivalstvo.

Upoštevanje ta dejstva in zapleteno stvarnost je zato povsem razumljiva zaskrbljenost predstavnikov Hrvaške ter Bosne in Hercegovine v zvezi s sklepom jugoslovanskega državnega predsedstva, da iz Slovenije umakne večino enot Jugoslovanske armade. To kolektivno telo se je o tem odločilo na predlog slovenskega predstavnika Janeza Drnovška, zanimivo pa je, da je podoben predlog na predsedstvo prinesel tudi zastopnik Jugoslovanske armade. Rezultat glasovanja je bil 6:2, s tem, da je bil Hrvat Stipe Mesić proti, predstavnik BiH Bogić Bogičević pa se je vzdržal. Zelo važen je tudi sklep, sprejet na isti seji, da bodo na ozemlju republike Slovenije državno mejo z Italijo, Avstrijo

in Madžarsko varovale slovenske oblasti, kar dejansko pomeni popravek ene od določb brionske deklaracije; le-ta terja, da se na državnih mejah povrne stanje izpred 26. junija letos in predvideva povratek JA na slovenske meje. Kakor je znano, pa je med nedavno vojno slovenska teritorialna obramba zasedla tudi večino obmejnih stražnic, zato pomeni tozadevni sklep jugoslovanskega kolektivnega predsedstva svojevrstno priznanje slovenske državnosti. Kakorkoli že, na vseh mejnih prehodih v Sloveniji odslej vihrajo slovenske zastave, prav tako na obmejnih stražnicah, kar gotovo pomeni enega od največjih uspehov slovenske politike.

Zelo zaskrbljujoč pa je položaj na Hrvaškem, zlasti v narodno mešani Krajini in vzhodni Slavoniji, kjer srbski teroristi napadajo hrvaške vasi. Hrvaška policija in narodna garda se jim sicer upirata, nato ponavadi pride do intervencije Jugoslovanske armade, ki pristransko izenačuje srbske teroriste in uradne oborožene sile republike Hrvaške, posamične armadne enote pa se celo odkrito postavljajo na četniško stran. Očitno postaja, da bo v kratkem prišlo do korenitih preurejanj jugoslovanskega prostora, v tej luči je treba zato razumeti tudi sklep o umiku enot Jugoslovanske armade z ozemlja Slovenije na področje Bosne in Hercegovine ter Srbije. To pomeni hkrati premestitev materialnih sredstev velike denarne vrednosti, kar objektivno krepi srbske pozicije v pogajanjih o bodočih jugoslovanskih razmerjih.

Slovenija je v zadnji vojni dosegla pomembne uspehe, zlasti je potrebno poudariti vojaško in diplomatsko zmago, saj je sedaj upoštevana kot mednarodni subjekt, a se zdi, da bo svojo samostojnost in razdružitev plačala na gospodarskem področju. V trenutku, ko pišemo, Beograd še ni dal dovoljenja za odprtje slovenskih letališč, Slovenija je izključena iz jugoslovanskega monetarnega sistema, turistična sezona je ovirana oz. skoraj uničena, nadaljujejo se bojkoti gospodarskih povezav med Srbijo in Slovenijo oz. plenjenje slovenskega premoženja v tej republiki, zlasti tam delujočih podjetij.

GRADIJO NA PESKU

Prireditve, ki je v teku v Čedadu in so ji dali ime Mittelfest, s čimer so očitno škilili na Srednjo Evropo, bi po našem sploh ne zaslužila, da bi jo v našem listu omenjali. Ne glede na to, da so prireditelji naš list kratkomalo prezrli in bi jim NL povsem upravičeno vrnil »milo za drago«, smo naravnost ogorčeni nad dejstvom, da so organizatorji prezrli kulturo enega izmed narodov Srednje Evrope, to je slovenskega naroda, katerega pripadniki kot avtohtona narodna manjšina živijo v Furlaniji Julijski krajini.

Če naj bo to zunanji izraz oziroma odraz kulturne stvarnosti v Mitteleuropi, ki zadobiva z De Michelisovo pentagonalno tudi političen prizvok, naj prireditelji in njihovi takšni ali drugačni mentorji vedo, da kot Slovenci vse to odločno odklanjamo.

Takšna zgradba je zidana na pesku in kratkomalo nima prihodnosti, ker ni vraščena v stvarnost. Ne gre za znak nestrpnosti, temveč za protest proti grobemu postavljanju in omalovaževanju naše kulture in za opomin, naj se ne na široko zapravljajo velika denarna sredstva za obujanje nekih mitov iz preteklosti, medtem ko se hote in načrtno zapirajo oči ter mašijo ušesa pred zahtevami po priznanju temeljnih pravic majhnih narodov in narodnih manjšin. Med temi klici in zahtevami so tudi naše.

Glede na to, kar smo pravkar napisa'i, ima še poseben pomen pobuda Mladinske sekcije Ssk, ki je bila na uradnem odprtju prireditve v petek, 19. t.m., prisotna v Čedadu s svojim transparentom z zahtevo po priznanju slovenske države.

Osimo buri duhove

V »Piccolu« je bil 18. t.m. na celi tretji strani objavljen obširen povzetek okrogle mize o Osimskih sporazumih, ki jo je organiziral omenjeni tržaški dnevnik. Pri okrogli mizi so sodelovali vidni tržaški politiki, kot na primer predstavnik Krščanske demokracije Dario Locchi, socialist Gianfranco Carbone, predstavnik Demokratske stranke levice (bivše KPI) Ugo Poli, misovec Sergio Giacomelli in predstavnik Liste za Trst Gianfranco Gambassini. Prisoten je bil tudi Tito Favaretto, direktor Inštituta za raziskovanje in dokumentacijo Evropske skupnosti in Vzhodne Evrope (Istituto di studi e documentazione dell'Europa comunitaria e l'Europa orientale — Isdee).

Večina prisotnih politikov ni pravzaprav postavljala pod vprašaj veljavnosti Osimskih sporazumov glede njihove politične vsebine, se pravi glede določitve obstoječih meja med Jugoslavijo (oziroma Slovenijo in Hrvaško) ter Italijo, vendar so vsi soglašali v tem, da bo treba ekonomsko plat sporazumov temeljito predelati, v skladu pač z velikimi spremembami, ki jih je v zadnjih letih doživela Jugoslavija in vsa Vzhodna Evropa. V tem smislu je zlasti govoril Favaretto, ki je opozarjal, da si morajo italijanski gospodarstveniki in podjetniki zagotoviti primeren delež pri gospodarski obnovi Slovenije in Hrvaške, saj ti dve republiki ležita na za Italijo strateško zelo pomembni osi Trst — Budimpešta.

O reviziji Osimskih sporazumov tudi glede italijanske vzhodne meje pa sta govorila član novofašističnega MSI Giacomelli in delno tudi listar Gambassini. Zelo vehementen v svojih zahtevah po Istri, Reki in Dalmaciji je bil seveda Giacomelli. Po svoje zanimivi so bili argumenti, s katerimi je podpiral te svoje zahteve. Najprej je poudaril, kako je Italija aprila 1941 napadla Jugoslavijo, potem ko so srbski pučisti vrgli »neko jugoslovansko vlado«, v kateri je »prevladoval hrvaški element« in ki je pristopila k trojnemu paktu. Ob puču, ki je obenem pomenil prestop Jugoslavije na angleško stran, je Italija mo-

sko. Upati je, da se ljubljanski podžupan le ni toliko spozabil ali da so njegove besede napačno tolmačili.

Vsekakor pa je že skrajni čas, da bi se nekateri krogi v Italiji in zlasti v naši deželi ter še posebej v Trstu končno zavedli, da se tistemu, ki danes postavlja pod vprašaj obstoj državnih mej, kakršne so izšle iz 2. svetovne vojne, utegne tako ravnanje maščevati in postati pravi pravcati bumerang. V primeru namreč, da bi se revizionistične težnje preveč razbohotile, bi tudi Italija morala biti pripravljena na začetek razprave o svojih sedanjih mejah tako na severovzhodu kot na severu (Brenner) in na severozahodu (Aosta). Zato je diskusija o teh problemih v bistvu jalova in služi le nizkim strankarskim koristim najbolj nazadnjaških sil v italijanskem političnem življenju. Lahko pa te govorice o ozemeljskih zahtevah, ki se neprestanoma ponavljajo v nekaterih časopisih, kot je na primer »Il Piccolo«, povzročijo Italiji samo škodo, saj naravnost pehajo severni jugoslovanski republiki v avstrijsko in nemško naročje.

V ostalem pa ima Italija kopico drugih silno hudih skrbi, saj je na primer znano, da država ne izvaja svoje oblasti v kar treh deželah na jugu, kjer dejansko vedri

sko. Upati je, da se ljubljanski podžupan le ni toliko spozabil ali da so njegove besede napačno tolmačili.

Vsekakor pa je že skrajni čas, da bi se nekateri krogi v Italiji in zlasti v naši deželi ter še posebej v Trstu končno zavedli, da se tistemu, ki danes postavlja pod vprašaj obstoj državnih mej, kakršne so izšle iz 2. svetovne vojne, utegne tako ravnanje maščevati in postati pravi pravcati bumerang. V primeru namreč, da bi se revizionistične težnje preveč razbohotile, bi tudi Italija morala biti pripravljena na začetek razprave o svojih sedanjih mejah tako na severovzhodu kot na severu (Brenner) in na severozahodu (Aosta). Zato je diskusija o teh problemih v bistvu jalova in služi le nizkim strankarskim koristim najbolj nazadnjaških sil v italijanskem političnem življenju. Lahko pa te govorice o ozemeljskih zahtevah, ki se neprestanoma ponavljajo v nekaterih časopisih, kot je na primer »Il Piccolo«, povzročijo Italiji samo škodo, saj naravnost pehajo severni jugoslovanski republiki v avstrijsko in nemško naročje.

V ostalem pa ima Italija kopico drugih silno hudih skrbi, saj je na primer znano, da država ne izvaja svoje oblasti v kar treh deželah na jugu, kjer dejansko vedri

dalje na 8. strani ■

O večerni uri...

(Novara, konec junija)

Pesem, ki je med primorskimi Slovenci skoraj ponarodela zaradi dveh bistvenih elementov. Prvi je bogata in globoka vsebina drobne Jenkove poezije, ki tako posrečeno poje o bratskih čustvih našega ljudstva do južnoslovanskih narodov. Drugi element pa je čudovita Vodopivčeva melodična obdelava besedila, ki z lirčnim občutjem glasbeno podoživlja pesniško vsebino. Pesem so naši pevski zbori navdušeno prepevali in jo še vedno pojejo. Posebno močno je pesem odmevala v časih hudega narodnostnega preganjanja, ko je prav naša slovenska pesem ulivala pogum in upanje na boljšo bodočnost.

... stal sem poleg Save ... nadaljuje naš lirski pesnik Sorškega polja in nežnih občutij. Preko pesnikovih klenih verzov slovenski človek sporoča Savinim valovom naša čustva do južnih Slovanov in jim govori o bratski povezanosti. In val mu pravi ... grem na južne kraje — grem med tvoje brate ... Res je v času nastanka Jenkove poezije med slovenskim izobraženstvom, pa tudi že med širšimi plastmi prevladovalo romantično vseslovanstvo, s tem je tudi začela rasti jugoslovanska ideja. To posebej v drugi polovici 19. stoletja. In če je že prej Prešeren napovedal Slovanom velik razvoj (Največ sveta otrokom sliši Slave), sta kasneje tudi Gregorčič in Aškerc rada segala po tematiki južnoslovanske vsebine o hajdukih, Črnogorkah itd. Vse to je gotovo tudi botrovalo tej lepi pesmi. In dejansko smo šli Slovenci potem na pot zedinjenja južnih Slovanov tudi v političnem smislu. Pesnik nato toplo naroča zelenemu valu Save

... srčno jih pozdravi ... tako v mogočih zaključnih akordih poje priljubljena pesem in izzveni kot oda bratstvu med juž-

nimi Slovani. Zgodovina je nato pripeljala do skupne države z vsem dobrim in slabim, ki so ga nato jugoslovanski narodi doživeli in spoznali.

Današnji tragični dogodki gotovo ne morejo izbrisati naše polpreteklosti oziroma preteklosti. Prav tako ne bodo mogli vreči v pozabo te lepe pesmi zborovske skladbe in vsega, kar nam ta pomeni. Brezumnost beograjskih generalov tu le še enkrat zavrže Heglovo tezo o tem, da je vse, kar je stvarno, tudi umno. Zgodovinski paradoksi se na žalost ponavljajo. V letih 1918 in naprej smo Slovenci (in Hrvati) videli rešitev naše narodne samobitnosti v združitvi s kraljevino Srbijo. Danes, leta 1991, vidijo Slovenci svojo rešitev v odcepitvi od Srbije in približanju Evropi in specifično srednjeevropski stvarnosti, ki se je nekoč sicer enačila z germansko hegemonistično vizijo. Tu ne gre za obsodbo narodov kot takih, tudi srbskega ne. Gre za odločno obsodbo velikosrbske politične ideje, ki z Miloševićevo kratkovidno in pogubno politiko ruši možnost usakršne širše jugoslovanske rešitve.

Da zaključim spet z Jenkovo-Vodopivčevo pesmijo. Zaradi vseh prejšnjih motivacij tudi ni verjetno, da bi današnja slovenska oblast tega dela, bisera slovenske zborovske literature, dala na indeks, kot je v povojnem času to naredila izraelska država s skladbami Riharda Wagnerja in Riharda Straussa, ki sta bila obdolžena nacističnega prizvoka in (v Straussovem primeru) tudi sodelovanja z režimom. Slovenci pa smo take ali drugačne »sežige« knjig že poznali od Hrenove protireformacijske vneme vse do danes, do konca prejšnjega režima. In prav naš Vodopivec bi si tega res ne zaslužil ...!

a. b.

KLICITE ŠTEVILKO:

001/2024561111

Ta je pravilna telefonska številka urada za informacije pri vladi v Washingtonu, in ne tista, ki smo jo pomotoma navedli v prejšnjem NL. Izrazite na ta način solidarnost samostojni Sloveniji in zahtevajte priznanje od ZDA!

rala poseči, da bi pomagala svojim »zaveznikom Hrvatom«. Hrvatje in Italijani so se potem, tako trdi Giacomelli, borili na isti strani in bili skupno poraženi. Ob koncu vojne pa, ko je Jugoslavija zopet pridobila svojo ozemeljsko celovitost, sta bili Istra in Reka po nekem ironičnem naključju priključeni ravno tisti Hrvaški, ki je bila med vojno poražena kot Italija. Upoštevajoč ta dejstva in tudi dejstvo, da Jugoslavije (skoraj) ni več, ugotavlja ta

Prvi študijski dnevi za mlade

Manica Maver

Od srede, 28., do petka, 30. avgusta, bo v Finžgarjevem domu na Opčinah potekala zanimiva mladinska prireditve z naslovom: »Slovenski Diogen po evropskem Babilonu«. Gre za srečanje, ki je v marsičem podobno študijskim dnevom »Draga«, razlika pa je v tem, da je namenjeno izključno mladim. Zamisel za to prireditev se je porodila v vrstah Mladinskega odbora pri Slovenski prosveti, udeležilo pa naj bi se je okrog 150 oseb iz Slovenije, zamejstva in zdomstva. O poteku, sporedu in pomenu te prireditve smo se pogovorili z univerzitetno študentko Manico Maver, ki je članica Mladinskega odbora pri Slovenski prosveti.

V našem slovenskem zamejskem prostoru doslej še ni prišlo do organizacije takšnega mladinskega srečanja. Kdaj ste se začeli ukvarjati s tem načrtom?

Člani Mladinskega odbora pri Slovenski prosveti smo že nekaj let razmišljali o takem načrtu. Res je, da so se študijski dnevi »Draga« doslej udeleževali tudi mladi, čutili pa smo potrebo, da bi nekaj podobnega priredili izključno za mladino. Letos smo se odločili, da ta načrt uresničimo.

Kateri so cilji te prireditve?

Naš cilj je predvsem spoznavanje s slovenskimi sovrstniki od vsepovsod ter izmenjava vsakovrstnih izkušenj in informacij, ki nam bodo koristne tudi pri našem bodočem delovanju.

Ste že izdelali natančen program za to srečanje?

Spored je v glavnem že izdelan. Imeli bomo tri predavanja, nekaj kulturnih točk, precej časa pa bomo posvetili tudi družabnosti, saj je vendar ta prireditev namenjena mladim. Naše srečanje se bo začelo v sredo, 28. avgusta, prav z družabnim večerom, ki je potreben predvsem zato, da se udeleženci spoznajo med sabo. Naslednjega dne dopoldne pa bo na vrsti razgovor z naslovom: »Osebnosti pod drobnogledom«. Povabili smo tri javne delavce, dva iz Slovenije, enega pa iz Argentine. Njihova imena bomo sporočili kasneje, ko bodo potrdili svojo prisotnost. Gostje bodo opisali svojo dejavnost, poklicno, družinsko in življenjsko pot, pa tudi svoje poglede na aktualno dogajanje. Večji del srečanja bo posvečen debati z udeleženci. Popoldne pa bo predavanje o mehanizmih in dinamiki demokracije. Govoril bo sociolog iz Ljubljane dr. Veljko Rus. V petek dopoldne pa bo duhovnik iz Maribora Ivan Štuhec govoril o novi Evropi, o propadu komunizma na Vzhodu in liberalizmu na Zahodu v luči papeške enciklike »Centesimus annus«. Istega dne popoldne pa se bo v Finžgarjevem domu na Opčinah že pričela »Draga«. Povedati bi še želela, da bomo imeli po vsakem predavanju tudi razgovore po skupinah.

Komu je to srečanje namenjeno?

Namenjeno je vsem mladim Slovencem iz Trsta, Gorice, Koroške, Slovenije in tu-

di iz zdomstva. Nekateri argentinski Slovenci so se na primer že prijavili. Želela pa bi poudariti, da so na to prireditev vabljeni prav vsi mladi, ne glede na osebno politično prepričanje.

Kaj si prireditelji predvsem pričakujete od teh prvih mladinskih študijskih dni?

Predvsem upamo, da bomo navezali čimveč prijateljskih vezi s svojimi sovrstniki iz zamejstva, zdomstva in matice ter da bi v bodoče prišlo do rednega sodelovanja med nami. Želimo si tudi, da bi to naše srečanje postalo tradicija. (hj)

—o—

LADJEDELNICA IZ KRIZE?

Kaže, da se ladjedelnica v Trzinu počasi prebija iz hude krize, ki je v osamdesetih letih zajela celotni sektor. Predsednik družbe Fincantieri je namreč ob predaji sanjske ladje Regal Princess angleški družbi P & O povedal, da se bodo v trzinški ladjedelnici v kratkem začela dela za tri nove ladje za križarjenje, in sicer za družbo Carnival Cruise Lines. Dve ladji pa bodo izdelali v Margheri. Vrednost ce-

Manifestacija Ssk v Čedadu

Osebnosti, ki so se v petek, 19. julija, udeležile festivala kultur srednje Evrope Mittelfest v Čedadu, niso mogle mimo velikega transparenta z napisom »Riconoscimento e solidarietà alla Slovenia indipendente« — »Samostojna Slovenija«. Nosili so ga mladinski predstavniki Slovenske skupnosti, ki je prav na dan odprtja Mittelfesta organizirala v Čedadu manifestacijo v podporo osamosvojitvi Slovenije. Mladinci so delili dvojezične letake z naslednjim besedilom: »Slovenska skupnost zahteva, da italijanska vlada in mednarodna skupnost priznata samostojno Slovenijo! Branimo demokracijo in samoodločbo v Evropi proti vojaški agresiji, totalitarizmu in zatiranju! Branimo mir proti nasilju! Branimo pravice manjšin za mir in sožitje!«

Manifestacija je uspela, saj se je udeležilo lepo število članov Ssk s Tržaškega in Goriskega. Med njimi je bilo veliko mladih obrazov. Udeleženci so za shod v Čedadu izbrali »strateško« točko. Postavili so se namreč prav na najbolj prometno ulico, tik pred glavnim trgom, kjer je bila otvoritvena slovesnost Mittelfesta. Politični, kulturni in gospodarski predstavniki držav Pentagonale — med katerimi tudi italijanski zunanji minister De Michelis — so torej morali mimo njih. S predstavniki Ssk se je za trenutek ustavil predsednik Republike Slovenije Milan Kučan, ki so ga udeleženci manifestacije pozdravili s toplim aplavzom.

SSk proučila pomemben zakonski osnutek deželne vlade

Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je na seji 20. julija v Nabrežini podrobno obravnavalo zakonski osnutek deželnega odbora Furlanije-Juljske krajine za posege v korist kulturnih in umetniških potreb slovenske manjšine na podlagi določil in sredstev vsedravnega zakona o obmejnih področjih. Vsebinsko predlaganih določil je predstavil deželni svetovalec Brezigar, v razpravo pa so se vključili vsi prisotni. Ob koncu je bilo izdelano stališče, po katerem bi bilo treba besedilo v nekaterih delih dopolniti, vendar je za nadaljnji razvoj organiziranega kulturnega življenja naše skupnosti nujno, da pride čimprej do odobritve zakona in sprostitev sredstev, ki jih državni proračuni že več let namenjuje slovenski manjšini.

Deželno tajništvo Ssk je pozitivno ocenilo dosežek svojega deželnega svetovalca, po katerem je deželni svet pooblastil deželno upravo, da je na podlagi novih vsedravnih določil med konstitutivnimi člani Slovenskega stalnega gledališča. Z zaskrbljenostjo pa je komentiralo nekatere politične poteze, ki težijo k odložitvi sprejetja zakona o razvoju Krasa.

Na seji, ki jo je vodil deželni tajnik Ssk Ivo Jevnikar, so obravnavali tudi položaj v Sloveniji. Stranka se je s pismom obrnila na veleposlanika Združenih držav v Italiji Petra Secchio in mu predstavila svoje poglede na ameriško stališče do slovenskega osamosvajanja. Prosila ga je, da jih posreduje svoji vladi z željo, da opusti negativni pristop in prizna novo slovensko državo.

Slovenska skupnost se je tudi obrnila na vsedravnne tajnike strank večine, s katerimi sodeluje v deželni koaliciji. Predlagala jim je, da bi sprejeli delegacijo Ssk za razgovor o tem, ka-

ko pomagati Republiki Sloveniji v času moratorija, zlasti pa o nujnosti priznanja nove države, saj je to jamstvo proti možnim ponovnim agresijam in pa za enakopravno dogovarjanje o prihodnjih odnosih na sedanjem jugoslovanskem področju.

Prvi se je odzval na vabilo in predlagal srečanje v Rimu vsedravnni tajnik liberalne stranke posl. Altissimo.

V zvezi s srečanjem z visokimi italijanskimi predstavniki je Slovenska skupnost ožigosala dejstvo, da se italijanski predsednik Cossiga in zunanji minister De Michelis ob obisku v Čedadu nista odzvala prošnji vseh komponent Slovencev v Italiji, zbranih v Solidarnostnem odboru za Slovenijo, da bi sprejela skupno zastopstvo za razgovor o Sloveniji. De Michelis je v kratkem času prejel že drugo prošnjo vseh komponent slovenske manjšine in ni odgovoril, poleg tega pa je ob obisku v Čedadu in Majanu ponovil negativna stališča do slovenske osamosvojitve kot tudi do odprtih stališč deželnega sveta in odbora. Da je ob tem sprejel delegacijo SKGZ, je po mnenju Ssk stvar okusa obeh strani, kot je stvar okusa dnevnega glasila SKGZ, da je srečanju dalo velik poudarek, kot da bi minister rešil globalni zaščitni zakon, zameglilo pa De Michelisova stališča o Sloveniji. Glasilo pa je, recimo, šele na zahtevo Ssk, »opazilo«, da so visoki predstavniki Ssk, mladinci in drugi so-mišljeniki tiho in omikano manifestirali v Čedadu ob odprtju Mittelfesta. Ob mimohodu oblasti iz več držav so razvili transparent, ki je zahteval mednarodno priznanje in solidarnost za republiko Slovenijo. Ko je šel mimo predsednik predstava Slovenije Milan Kučan, je skupino manifestantov pristrčno nagovoril...

Tudi za Slovenske goriške skavte nastopil čas taborov

Tudi Slovenski goriški skavti so se v preteklih dneh z nahrbtniki na ramah odpravili na težko pričakovane poletne taborne, tako kot njihovi tržaški »kolegi«, o katerih smo poročali v prejšnji številki našega tednika. Udeleženci prvega tabora so se že vrnili domov, ostala dva tabora pa se bosta zaključila to nedeljo.

Skavtski načelnik in klanovodja z Goriškega Mauro Leban je predvsem poudaril, da imajo vsi tabori dve vodji; eden je moškega, drugi pa ženskega spola, kar je, kot kaže, pedagoško bolj učinkovito. »Na Goriškem,« pravi Leban, »smo to prakso uvedli že pred nekaj leti. Povedati moram, da sta moški in ženski lik med seboj popolnoma enakovredna, kar zadeva praktično delo. Razlika je le v tem, da je samo eden od njiju tudi pravno odgovoren. Prisotnost moškega in ženskega lika na taborih sodi v širšo metodološko izbiro. Skavtska organizacija ima namreč predvsem vzgojne naloge. Enakovredno mora vzgajati tako fante kot dekleta v zrele, samostojne, celostne in krščanske osebe, ki so kot take sposobne svobodne in odgovorne izbire. Prav zaradi tega sta potrebna dva lika ...«

Na Goriškem je bil prvi na vrsti skavtski potovalni tabor za novince roverjev in popotnic stare okrog 17 let. Začel se je v nedeljo, 14. t.m., zaključil pa se je v ponedeljek, 22. julija. 16 udeležencev je »prepešalo« dolino Dunje, Zajzero in Mrzlo vodo za Višarjami, nato pa so se skavti odpravili še v Raibelj, Nevejsko sedlo, do koč Gilberti in so svojo pot zaključili v Reziji. Tabor sta vodila Lucijan Čevdek in Marija Šijanec.

Tabor izvidnikov in vodnic se je začel v ponedeljek, 15. julija, zaključil pa se bo to nedeljo, 28. t.m. Udeležilo se ga je 65 članov, starih od 11 do 16 let. Svoje šotore so mladi goriški skavti postavili v Reziji. Vodilna tema tega tabora, je povedal Mau-

ro Leban, je predvsem odkrivanje — sebe, drugih, narave in Boga. Člani bodo delali predvsem po vodih, ki so osnovne vzgojne celice izvidnikov in vodnic. V vsakem vođu je od 6 do 9 oseb in so med seboj precej samostojni, tudi kar zadeva kuhinjo. Program tega tabora se prav tako izvaja po vodih, kar je za člane zelo spodbujajoče, saj pride do izraza tudi tekmovalnost, seveda v pozitivnem pomenu besede. Tabor izvidnikov in vodnic bosta vodila Matjaž Terčič in Mirjam Černic, duhovni vodja pa bo Milan Žust.

Najmlajši skavti, stari od 8 do 11 let, so odpotovali na tabor v nedeljo, 21. t.m., domov pa se bodo vrnili to nedeljo. Okrog 30 otrok bosta vodila Simon Špacapan in Loredana Peteani. Taborili bodo v Zabnicah, predviden pa je tudi izlet na Višarje. Volčiči in volkuljice, kot se na Goriškem imenujejo najmanjše članice slovenske zamejske skavtske organizacije, bodo preživeli nepozaben teden kot »Alica v čudežni deželi«. Ves tabor bo namreč potekal po vsebini te, ene najbolj znanih pravljic za otroke. Tudi obleke volčičev in volkuljic so v skladu s temo tega tabora, otroci pa so tudi temu primerno okrasili okolje in postavili vrata, skozi katera lahko vstopiš v čudežno deželo.

Na dveh taborih — pri izvidnikih in vodnicah ter volčičih in volkuljicah — ni stalnega duhovnega vodje. To nalogo bodo deloma opravili voditelji, deloma pa gostje. Oba tabora bo med drugim obiskal duhovni vodja Oskar Simčič, ki bo tudi maševal.

Tabor za roverje in popotnice so morali slovenski goriški skavti letos preložiti, ker se ga oba voditelja nista mogla udeležiti. V skrčeni obliki bo ta tabor od 7. do 11. septembra, po načrtu pa naj bi bil v Karniji ali Dolomitih. Svojo prisotnost je napovedalo okrog 30 članov. Poleg tega je treba omeniti še dvodnevno srečanje za

skavtske voditelje, ki bo od 11. do 13. avgusta. Na sporedu je preverjanje vsega delovnega leta. Kje bo to srečanje potekalo, trenutno še ni znano.

Ob koncu je Mauro Leban želel še poudariti, da »v zamejstvu prevečkrat radi pozabljamo, da je skavtska organizacija vzgojna organizacija. Mnogi pa jo smatrajo le za začasno zbirališče mladine in nič več. Na splošno bi si želeli več zanimanja in sodelovanja s strani družin in drugih vzgojnih dejavnikov.«

(hj)

—o—

PAPEŽ, VALDOSTANCI IN SLOVENIJA

Papež Janez Pavel II. se je v petek, 19. t.m., z mašno daritvijo na planini ob vznožju Matterhorna poslovil od Aostanske doline, kjer je že tretje leto zapored preživel krajše poletne počitnice. Še isti dan je z letalom dospel v Rim. Med udeleženci pri maši so bili predsednik avtonomne dežele Aoste, oba aostanska parlamentarca v italijanskem parlamentu, Caveri in Dujany, ter njuna gosta, poslanec v slovenskem parlamentu in idrijski podžupan, prof. Tomaž Pavšič ter deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar. Tomaž Pavšič je papežu dal značko samostojne Slovenije z besedami: »V spomin na Slovenijo. Sveti Oče, Slovenija se Vam zahvaljuje, pridite k nam«. Papež je prisluhnil tem besedam, vzel značko v roke, jo pogledal, se nasmehnil in ponovil »V spomin na Slovenijo«.

Delegacija Slovencev, ki sta jo vodila Ivo Jevnikar in Tomaž Pavšič, je bila nato na sprejemu pri predsedniku deželnega sveta Doline Aosta Dolchiju in pri podpredsedniku Steveninu.

V četrtek, 18. t.m., je bil v dvorani deželne uprave Doline Aosta večer solidarnosti s Slovenijo, ki ga je priredila stranka francosko govoreče manjšine Union Valdôtaine. Srečanje je vodil poslanec Caveri, ki je poudaril, da so Valdostanci povsem solidarni s Slovenijo. Sam je v parlamentu kritiziral vladno politiko do republike Slovenije in zahteval mednarodno priznanje nove države. Predsednik stranke Betemps je spregovoril o pravici do samoodločbe. Govoril je tudi o stikih s slovensko kulturo, saj je sam na primer preskrbel prevod Levstikovega Martina Krpana. Deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar se je zahvalil za solidarnost francosko govoreče manjšine in prikazal vezo med matico in zamejstvom pri nas. Slavnostni gost, prof. Tomaž Pavšič je v francoščini predstavil slovenski narod in njegov boj za samobitnost in slovensko osamosvojitev ter orisal dramatične dogodke po 26. juniju.

—o—

ZADEVA NI KONČANA

■ nadaljevanje iz 1. strani

sojajo. Ne vprašajo pa se za resnične in prave vzroke, zaradi katerih se je pred 46 leti začel veliki istrski eksodus. Korenine zla pa so vedno iste: gluhoti za osnovne pravice soseda, oziroma sosednega ljudstva.

Zgodovina uči, da ta pot ne vodi nikamor; vodi le v pogubo. Zato tudi naša in furlanska zadeva ni končana. O tem smo globoko prepričani.

VEČ POZORNOSTI TEŽAVAM V GOSPODARSTVU!

Deželni odbor Slovenskega deželnega gospodarskega združenja je v Gorici obravnaval hudo gospodarsko in politično-institucionalno krizo v Sloveniji in Jugoslaviji. Večina udeležencev se je vključila v vsebinsko razčlenjeno razpravo, ki ob soglasni podpori prizadevanju slovenskega naroda za osamosvojitev ni mogla mimo zaskrbljenosti in ugibanj o vseh negativnih posledicah, ki ga stanje onstran meje povzroča gospodarstvu v naši deželi.

Ob vsem tem, je zapisano v tiskovnem poročilu Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, je treba poudariti potrebo, da bi zamejska sredstva obveščanja v učinkovitejši meri spremljala razvoj dogodkov, ki so vezani na gospodarstvo. Posvečati bi morala največjo pozornost težavam in perspektivam posameznih gospodarskih področij, ki jih je sedanja akutna kriza najbolj prizadela, saj sta razvoj in preživetje naše skupnosti tesno povezana z našim gospodarstvom.

BREZIGAR: ODSOTNOST NI BILA UPRAVIČENA

V zvezi s polemiko, ki se je razvnela ob sobotni izjavi italijanskega predsednika Cossiga, ki je v Vidmu dejal, da doslej ni imel še priložnosti, da bi prišel na uradni obisk v Trst, je deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar v tiskovnem sporočilu poudaril, da je kritično mnenje do te predsednikove izjave upravičeno, a da to dejstvo ne more opravičiti tako visoke odsotnosti deželnih svetovalcev, ki so bili izvoljeni v tržaškem okrožju, na srečanju s Cossigo. V Vidmu so namreč namesto 14 svetovalcev iz Trsta bili le trije, in sicer ob Brezigarju še odbornik Rinaldi, ki pripada Krščanski demokraciji ter socialistični svetovalec Tersar. Brezigar poudarja, da v sedanjem političnem in družbenem trenutku, bi se morala enotnost dežele Furlanije Julijske krajine odražati tudi s številčnejšo udeležbo na srečanju.

Zaradi preobilice gradiva v tej številki izostane redna rubrika »Naša društva«.

(Ured.)

Svetovni slovenski kongres in umik JA iz Slovenije

Deželni odbor Svetovnega slovenskega kongresa je izdal naslednje tiskovno sporočilo:

»Pozdravljamo sklep Predsedstva Jugoslavije, da se enote JLA umaknejo z ozemlja samostojne Republike Slovenije. V tem dogodku je mogoče videti izjemen rezultat mlade slovenske države, njene diplomatske zrelosti in njenega srčnega odgovora na nedavni oboroženi napad, kakor je v sklepu tudi mogoče zaznati povsem drugačno perspektivo razvoja vseh delov Jugoslavije. Ne more biti namreč dvoma, da je načelo demokracije na ta način izjemno okrepilo svojo vlogo, kar bi lahko z dejansko uresničitvijo prelomne odločitve omogočilo ploden dogovor vseh narodov in narodnosti Jugoslavije. Po drugi strani pa se s tem odpirajo svetlejša in otipljivejša obzorja za dosego resnično samostojne in v vseh smislih priznane Republike Slovenije. Deželni odbor slovenskega kongresa izraža še svoje veliko veselje, ker sta za prav vsakega pripadnika slovenskega naroda kjerkoli po svetu srečno življenje in srečna prihodnost patrične domovine nenadomestljivega pomena.«

»Kako v Evropo«

Pot v Evropo bo veliko težja, kot se nam je zdelo še pred kratkim, ko smo vagali samo politične in gospodarske ovire na tej poti, čeprav se je izkazalo, da so tudi te visoke devet klafter. Zdi se, da smo vsi pričakovali nekakšen čudež ali vsaj trik, s katerim bi se čez noč priključili zahodnemu svetu. Še kako prav ima Primož Simoniti, ki je v svojem sestavku, objavljenem v dnevniku Delo zapisal, da smo Slovenci del Evrope, odkar smo po naselitvi stopili v evropsko latinsko-krščansko kulturno tradicijo. Ob tem pa velja spomniti na dejstvo, da smo se zadnjih petdeset let nenehno oddaljevali od te tradicije, ki je nezdružljiva z enoujem in politično represijo. Zato bi kazalo Simonitija popraviti, da smo Slovenci res del Evrope.

Kako se bo slovenska samostojnost uveljavila v jugoslovanski godlji, se bodo domenili politiki, če bo njim spodletelo, pa vojaki, kar je, upajmo, malo verjetno. Že zdaj pa bi morali misliti na promocijo slovenske omike in kulture v Evropskih deželah in seveda tudi širše v obeh Amerikah, Avstraliji in še kje. Doslej je to bilo prepuščeno privatni iniciativi in spretosti posameznikov, ki so si za svoje projekte priborili državna sredstva, ki pa niso bila majhna. Pri tem velja omeniti, da so imeli več uspeha agresivni kakor kvalitetni. Nemara je Slovenija edina dežela na svetu, ki je v tujini bolj znana po alternativni umetnosti kakor po klasični, to velja tako za teatro, likovno umetnost kakor tudi za književnost.

Razlogov za takšno stanje je več, najbolj tehnološko je verjetno na široko uveljavljeno mnenje, da je bila alternativna umetnost navzlic svoji nekomunikativnosti opozicijska. V zadnjih letih ta ugotovitev ne velja več, saj so bili od režima najbolj protežirani prav tako imenovani alternativci. Je pa seveda res, da reprezentančna promocija slovenske kulture in umetnosti v tujini zahteva podroben načrt, poglobljene študije in seveda tudi velika gmočna sredstva, za vse to pa prejšnji režim ni imel smisla ne ustreznih strokovnih služb.

Zarko Petan

V Južni Hrvaški in Slavoniji vedno bolj vroče

Kdo je kriv, da je Zahod še do nedavnega vztrajal pri enotni in demokratični Jugoslaviji, birokratska diplomacija ali neelastična politika? Na to vprašanje ne bo lahko odgovoriti, saj je krivda na obeh straneh.

Pred skoraj poldrugim letom, ko se je nova slovenska oblast predstavila na prvi tiskovni konferenci v Cankarjevem domu, mi je funkcionar deželnega sveta Furlanije - Julijske krajine zašepetal »slovenski program spominja na zah-

autonomisti. Slovenija in Hrvaška naj počakata z neodvisnostjo, dokler se ne poleže avtonomistični val v Italiji, ki zahteva razkosanje države na tri dele.

Medtem se je vojna v Sloveniji končala, vojna se je pričela umikati, Zahod je polagoma spremenil svoje stališče do osamosvojitve severnih republik.

Zaostri pa se je, kot je bilo kaj lahko predvidevati, hrvaški problem. »Vse Hrvate je treba pobiti, vse, do zadnjega«, je bilo slišati poslanec v srbskem parlamentu. »Ko sem bil imenovan za obrambnega ministra, sem govoril o miru, toda če četniki želijo vojno, potem se me bodo za vedno spomnili«, je na tiskovni konferenci v Zagrebu odgovoril novi hrvaški obrambni minister Đodan. »V hrvaški narodni gardi je večina tujih plačancev, Albancev in Kurdov«, trdi srbsko ministrstvo za informiranje, ki dodaja, da »hrvaški gardisti prejema po tisoč mark mesečno, tuji plačanci pa po 3 tisoč«.

»Med četniki, ki se urijo v okolici Knina, je na stotine pripadnikov bivše romunske securitate, tajne policije, ki je bila odvisna od Ceausescuja«, odgovarjajo v Zagrebu in dodajajo, da četniki prejema po 100 mark dnevne plače.

V notranjosti Dalmacije, v južni Hrvaški in v Slavoniji postaja iz dneva v dan bolj vroče. Vsakodnevno streljanje že spominja na libanonsko državljansko vojno. Zvezna vojska se še ni uradno opredelila, čeprav po tihem pomaga ne le z orožjem, pač pa tudi dejansko veliko srbski napadalni politiki bivšega komuniste Miloševića in četniškega vojvode Sešlja. 25 tisoč moderno oboroženih in izurjenih četniških komandosov čaka na ukaz za napad. Kakšen bo v tem primeru odgovor armade: bo po nalogu zveznega predsedstva opravila vlogo policije in preprečila medetnični spopad ali pa se ne bo odpovedala

dalje na 8. strani ■

Saša Rudolf

teve lombardskih in beneških avtonomistov, za Peterleta je vsega kriv Beograd, za Bossija pa Rim«. Takojšnje opozorilo, da je gospodarski element le zadnji in morda najmanj važen v vedno globljih razlikah med narodi in narodnostmi Jugoslavije, ki gredo od jezika, pisave, kulture, zgodovine in vere do tradicije in ideologije, ni niti najmanj zaleglo. »Vsaka dodatna razlaga bi le otežila takojšnje razumevanje«, mi je odvrnil.

In tako je Peterle postal za določene politične kroge v Italiji slovenski Bossi, istočasno pa Slobodan Milošević neke vrste Angelo Manna, misovski poslanec, ki preko zasebne televizijske postaje »Televesuvio« prepričuje Neapeljčane, naj se končno uprejo izkoriščanju magnatov s severa Italije.

Italijanska zunanja politika je skozi ves vojni čas krepko pogojena z domačimi dogodki. Zato se politična oblast ni poglobila v jugoslovansko krizo, pač pa se odločila za neobvezujočo formulo o enotni in demokratični Jugoslaviji, ki tako prijetno zveni, obenem pa predstavlja opomin legistom s severa in juga. »Narodi imajo pravico do samoodločbe, vendar le do neke mere«, je večkrat dejal zunanji minister De Michelis, ki dobro pozna skrajneže med beneškimi

»Pesmi v prozi« S. Kosovela

Pri založbi Obzorja je kot petindvajseti zvezek zbirke Iz slovenske kulturne zakladnice in v grafični opremi Vladimira Makuca izšla knjiga »Pesmi v prozi« Srečka Kosovela. Mislim, da ni potrebno posebno predstavljati tega našega nesrečnega pesnika, ki ni dočakal niti ene zbirke svojih pesmi. Pa tudi vsi poznamo zgodbo, kaj se je dogajalo z njegovo zapuščino, in kako dolgo smo morali čakati na nekatere njegove pesmi.

Pred nami je torej knjiga, ki nam predstavlja pesnika s Krasa v drugačni luči, Kosovela namreč poznamo bolj kot lirika in že manj kot pesnika moderne poezije, sedaj pa so pred nami pesmi v prozi.

Kosovel je bil strašno navezan na kraško zemljo in to se tudi v teh pesmih vidi in čuti, neverjetno pa je tudi, kako je pesnik čutil bližino smrti, ki mu postane stalna spremljevalka. Kosovel občuti neverjetno praznoto in v tej praznoti čuti bližino smrti. Opisuje praznoto sivine praznih in pustih kraških hiš, ki so brez ljudi. Ko se sprašuje, kam so odšli, najde odgovor v pogledu na pokopališče. Izredno lep je verz, ko pravi: »Moja soba je prazna, samo ena luč gori v njej, svetla in hladna, samo en človek živi v njej, ubit in sam, samo ena misel še diha v njej: misel po neskončnosti.«

Ceprav je Srečko Kosovel umrl zelo mlad, saj mu ni bilo niti triindvajset let, je njegov pesniški opus zelo bogat. V literarni zapuščini je ostalo veliko drobnih proznih besedil, ki jih Kosovelov znanec in poznejši urednik njegovih del Anton Ocvirk zvečinoma ni objavil, ker je menil med drugim tudi to, da so najbrž osnutki za večja in neuresničena dela, po drugi strani pa so tudi mislili, da so to samo bežne in drobne beležnice. Na žalost je Kosovel umrl premlad, da bi sedaj lahko sodili, kakšno prozo bi pisal, po teh pesmih sodeč pa vidimo, da ostaja zvest liriki in intimizmu.

Študijo je v knjigi »Pesmi v prozi« prispeval dr. Janez Vrečko, ki analitično utemeljuje Kosovelovo odločitev za prozo. Univerzitetni profesor se je pri tem opiral na raziskovalna dela, ki so jih na Kosovelovi poeziji opravili drugi kritiki in literarni strokovnjaki. Predvsem moramo omeniti dr. Antona Ocvirka, ki se je najbolj ukvarjal s Kosovelom, Franceta Bernika, Avgusta Černigoja, Alfonza Gspana, Janka Kosa, Antona Slodnjaka, Borisa Paternuja, Bratka Krefta, Franceta Zadavca in še kdo bi se našel.

Knjiga je prijetno branje, kot vse Kosovelovo delo pač, in jo je zato vredno prijeti v roke.

Jurij Paljk

Izidi matur na višjih srednjih šolah

Odločili smo se za objavo izidov matur na vseh slovenskih višjih srednjih šolah na Tržaškem in Goriškem. Zrelostni izpit je opravilo skupno 211 kandidatov, od teh 145 v Trstu in 66 v Gorici. Izdelalo ni 8 dijakov: 2 redna in 4 privatisti na učiteljski v Trstu ter 1 redni dijak in 1 privatist na učiteljski v Gorici. Na goriškem strokovnem zavodu za trgovino dva dijaka nista bila pripuščena k maturi. V seznamu navajamo tudi imena tistih, ki so opravili uspešno izidov. Z najvišjo oceno — 60 — je letos izdelalo 5 dijakov: Erika Busechian, David Jelerčič, Marko Sosič in Katarina Košuta s Tržaškega ter Majda Bratina iz Gorice.

NA TRŽAŠKEM

Klasični licej »France Prešeren«

Vseh šest kandidatov je uspešno opravilo maturo. Izidi so naslednji: Barbara Kovač (50), Maila Ozbič (54), Sussi Matej (46), Sussi Tomaž (46), Tonel David (37) in Andrej Zaghet (57).

Znanstveni licej »France Prešeren«

Zrelostni izpit je uspešno opravilo vseh 52 kandidatov. Izdelali so (iz 5. A razreda): Erika Busechian (60), Walter Danieli (45), Valentina Fachin (36), Vesna Jagodic (40), David Jelerčič (60), Corrado Kert (39), Milan Klinc (50), Luca Klobas (40), Dean Leghissa (40), Ivan Lesizza (39), Lara Lupinc (43), Igor Milič (38), Martina Ravbar (46), Jasmin Rudež (42), Barbara Rudolf (44), Aljoša Saksida (54), Vasco Tinta (40), David Vidrih (48) in Marko Vitez (53);

(iz 5. B razreda): Samuela Baldi (38), Alenka Bandi (48), Nataša Canziani (50), Alenka Devetak (56), Lara Gulich (42), Barbara Mauri (52), Eva Mauri (50), Oblak Leopold (48), Iztok Pečar (48), Nadia Renzi (42), Aljoša Taučar (44), Tamara Vidali (38), Karin Vitez (39), Kristina Zidarič (44) in David Žerjal (38);

(iz 5. C razreda): Gorazd Bajc (39), Janez Berdon (43), Ivan Blasutto (40), Pamela Cappellini (36), Nastja Colja (49), Marjana Golemac (48), Tjaša Kocman (44), Kata Kozlovič (36), Ai-Ling Marucelli (40), Dean Oberdan (36), Borut Pertot (36), Jana Radović (49), Petra Schmidt (37), Alenka Sirk (45), Vesna Škabar (36), Paolo Tanze (42), Tomaž Tence (48) in Marjana Vuga (45).

Trgovski tehnični zavod »Žiga Zois«

Maturo je opravilo skupno 55 kandidatov, trije dijaki pa niso izdelali. Izidi so naslednji: (iz 5. A razreda) Barbara Bachi (46), Aljoša Blasson (39), Tatjana Canziani (50), Susana Ciocchi

(43), Katerina Citter (49), Danjela Coren (52), Mitja Danev (48), Sabrina Gec (50), David Kralj (43), Dimitri Luxa (47), Tereza Marzetti (51), Barbara Mauri (46), Silvano Peric (36), Suzana Rebula (51), Suzana Sancin (49), Erika Škerk (45), Igor Tavčar (36), Marko Vodopivec (40), Robert Zenic (50), in Erika Žerjal (46);

(iz 5. B razreda) Lara Bozičglav (39), Nataša Busan (39), Sonja Cattonar (46), Elena Colja (42), David Glavina (45), Erika Grzančič (48), Damir Kralj (42), Barbara Manzin (43), Tamara Osi (38), Marko Ota (51), Ivanka Pahor (42), Aleksandra Pernarich (46), Nataša Rebula (50), Katja Santin (56), Riccardo Skerk (45), Lorenza Strain (52) in Marko Tul (49);

(iz 5. C razreda) Emanuel Bachi (40), Lara Berdon (44), Marko Bevilacqua (37), Bosich Edi (46), Daniela Bresciani (39), Igor Ciacchi (53), Vasja Čuk (36), Tanja Gruden (50), Sara Kralj (37), Borut Marc (58), Andrej Pugliese (39), Barbara Sardo (36), Marta Širca (37), Rudolf Stanisa (42), Aleksander Stefani (52), Roberta Sulin (45), Savina Zbogor (47) in Ana Živec (50).

Oddelek za geometre »Žiga Zois«

Izdelalo je vseh 6 dijakov: Isabella Cipollino (37), Tanja Kralj (51), Danijel Malalan (52), Erik Sedmak (40), Igor Strain (39) in Klavdij Zaina (46).

Poklicni zavod za industrijo in obrt

»Jožef Stefan«

Vseh 18 kandidatov je opravilo zrelostni izpit. Izidi po oddelkih so naslednji: (oddelek za tehnike električnih in elektronskih industrij) Igor Gabrovec (50), Massimo Gasperini (46), Damian Gerli (54), Davorin Gombač (46), Katja Legiša (44), Dario Majovsky (50), Martin Mesar (44), Željko Pogačnik (58), Martin Sosič (60), Saša Zerial (48) in Aleksander Žezlina (40);

(oddelek za tehnike mehanskih industrij) Marjan Rencelj (42), Marijan Smotlak (44) in Erik Vodopivec (48);

(oddelek za tehnike kemijskih industrij) Katarina Košuta (60), Elena Iacaz (48), Ingrid Sedmach (46) in Dean Scroccaro — privatist (36).

Učiteljske »Anton Martin Slomšek«

Izdelalo je samo 8 kandidatov. Dva redna dijaka bosta morala ponavljati zadnji letnik, od petih privatistov pa je maturo opravil samo eden. Ostali štirje niso bili, na podlagi znanja, ki so ga pokazali na zrelostnem izpitu, prepušteni niti v 4. razred. Izidi so naslednji: Nadja Antoni (42), Monika Cufar (36), Tanja Filipovič Grgič (46), Dejan Furlanič (38), Karin Glavina

(42), Sandra Poljšak (38), Nataša Sedmak (48) in Katerina Čiuk — privatistka (40).

5. letnik učiteljske (dopolnični tečaj)

Ta letnik so skupno obiskovali dijaki iz Trsta in iz Gorice. Izdelali so vsi: Ester Ferletič, Katja Foschini, Katja Granier, Barbara Gregori, Tanja Kermez, Anita Kocjančič, Emanuela Koren, Sonja Lazar, Vesna Reggente, Gigliola Vescovi in Mirjam Železnik.

Vzgojiteljska šola:

Dijakinje — skupno jih je bilo 5 — so vse uspešno opravile usposobljenostni izpit: Nataša Crociati (srednja ocena 7,41), Matejka Gruden (8,41), Aleksandra Jurjevčič (8,41), Melita Marc (8,41) in Katja Salvi (6,66).

NA GORIŠKEM:

Klasični licej »Primož Trubar«

Izdelali so vsi kandidati: Majda Bratina (60), Peter Černic (56), Nicoletta Gergolet (40), Erika Jazbar (45), Vesna Lutman (42), Ines Pankovič Orel (40), Aleksander Quinzi (44), Gabrijel Sfiligoj (52), Aleksij Sobani (50) in Elizabeta Tomšič (42).

Strokovni zavod za trgovino »Ivan Cankar«

Vsi kandidati so opravili maturo z naslednjimi ocenami: David Ambrosi (37), Loredana Cibi (42), Luka Colja (39), David Černic (36), Margaret Komjanc (42), Barbara Markočič (46), Francesco Pahor (42), Edi Pelicon (48), Laura Pipan (44), Kristina Polenčič (38), Maja Radetič (45), Francesca Saher (42), Mauro Tommasi (39) in Laura Zotti (36). Dva dijaka nista bila pripuščena k maturi.

Slovenski oddelek tehničnega strokovnega zavoda »Galileo Galilei« za informatiko

Tudi na tej šoli so vsi kandidati uspešno opravili zrelostni izpit. Izdelali so: Roberto Cappelli (42), Nikolaj Devetak (50), Adrijan Ferfolgia (45), Mitja Feri (54), Zdenka Ferlat (42), Iztok Humar (40), Meri Juren (46), Valentin Jurčič (38), Robert Makuc (51), Boris Primosič (38), Damjan Primožič (42), Denis Sfiligoj (42) in Ladi Tomšič (42).

Oddelek zavoda »Žiga Zois« za zunanjo trgovino

Komisija je vseh 21 kandidatov ocenila za »zrele«. Izidi so naslednji: Nataša Caudek (43), Kristina Corsi (43), Mihael Corsi (36), Ivo Cotič (52), Robert Devetta (45), Romina Florenin (48), Ingrid Frandolič (38), Nataša Jelen (40), Anita Lutman (42), Barbara Luvisutti (39), Nataša Maraz (43), Deborah Marušič (42), Kristina Marussi (40), Boris Nanut (38), Ilaria Tomasini (40), Katja Tommasi (55), Barbara Vetrih (36), Tiziana Visintin (39), Barbara Zaccaron (40), Erik Zavadlav (55) in Kristina Zorzenon (42).

dalje na 8. strani ■

Jurij Palik To naj bo Evropa!

Čez mesec dni se bo poročil prijatelj, fant, katerega malokrat videvam, a sva vseeno dobra prijatelja. Nekateri pravijo, da sva zato. Seveda to ni res, morda pa je le del resnice v tem, da ne on ne jaz ne čutiva potrebe po prijateljstvu, ki ga goji-jo latinski narodi; vedno so skupaj, počitnice skupaj, in še in še, pravi obup. Takih stvari ne razumem, tudi vseh mi niso, ker so prisiljene, če pa niso, človeka vseeno morijo, ker mu jemljejo prostor, čas in svobodo. Skratka: v take odnose ne verjamem, kot tudi v sprehajanje na način, da se dva moška držita pod pazduho ne. Sedaj ga videvam pogosto in mi je sko-

rajda žal zanj, ker se poroči. Seveda ne zato, ker se bo poročil, marveč zato, ker mu ne zavidam vsega tekanja okrog, od uradov do duhovnika, vsi hočejo samo neke papirje, dokumente, oklice in predklice, neznosno je vse skupaj. Če pa k temu dodaš še to, da imaš bodočo ženo iz druge države, potem se lahko samo pokrižaš in začneš vsaj šest mesecev prej z dolgimi vrstami v uradih.

Zvečer potem gledaš politike, ki ti z ekrana govorijo o prijateljstvu med narodi, o neizmernem spoštovanju drugačnosti, stvari pač, katerim ne verjame nihče, a jih vseeno govorijo in jih mi vseeno po-

slušamo. Ko pa začneš s prakso, je vse malce bolj zapleteno.

Ko sem sam imel podobne težave, sem pripovedoval prijatelju o vrstah in togosti, ki sem je deležen ob vsakem obisku v uradih. Sedaj ga gledam, kako se prijazno smeje in mi pravi, da meni že ne bo govoril o tem, kako je, ker da že sam predobro vem, kakšne izgovore vse uporabljajo italijanski uradniki, da ne delajo. Če pa delajo, delajo s poljšo vnemo in želvino dinamičnostjo. O vseh stvareh, ki jih izveš o zakonodaji, ne govoriš nikomur, ker ti ne bi verjeli, včasih še sam ne moreš verjeti, da je res. Spomniš se na Montesquieja, ki se je na zakone dobro spoznal in je nekoč zapisal, da morajo biti zakoni jasni, in da jih mora biti predvsem malo. In takrat razumeš, zakaj v državi ni tako, ker

Zbrano delo I. Edvarda Kocbeka

Državna založba Slovenije je pred kratkim izdala knjigo: Zbrano delo I. znanega slovenskega pisatelja, politika, misleca in poeta Edvarda Kocbeka. Pisatelj je buril duhove za časa življenja, po smrti se je vihar okrog njega poleg, a ne za dolgo, saj ga je tako imenovana slovenska pomlad imela za svojega najljubšega pisca.

Za Edvarda Kocbeka je značilno to, da ga v teku let eni hvalijo, potem grajajo in čez nekaj časa spet hvalijo, tako je vsaj vedno bilo. Mislim, da bi bilo prav, da bi enkrat nehali s tem, in se raje posvetili proučevanju zapuščine, ki da je velikanska, kolikor se da zvedeti iz tiska. Zato je hvalevredna pobuda Državne založbe Slovenije, ki je končno začela z izdajo zbranega dela tega književnika, ki je tako globoko posegel v moderno slovenstvo, tako na političnem področju kot tudi na literarnem. Na žalost včasih politično delo zasenči imenitnega literata, kar Kocbek gotovo je.

Prva knjiga Zbranega dela Edvarda Kocbeka je pred nami. Uredil jo je velik poznavalec Kocbeka Andrej Inkret, ki pa napoveduje, da bo izhajanje del Edvarda Kocbeka dolgotrajno, saj naj bi bilo samo literature brez korespondence in dnevnikov za deset zvezkov. Mislim, da se bo Edvarda Kocbeka šele takrat lahko pravilno in z distanco ocenilo kot književnika, če ga je še vedno treba ocenjevati in ne samo sprejeti, kot vse ostale, ki so že izšli pri Državni založbi, a mu ne segajo niti do kolen.

Urednik se je, kot sam pravi, znašel pred dilemo, kako naj objavi pisateljeve dnevnike, kajti vsi vemo, da jih je Edvard Kocbek pisal skorajda pol stoletja, z manjšimi prekinitvami od leta 1931 do leta 1978. Tovarišijo in Listino je namreč napravil po dnevniških zapisih. Dnevnik je torej uporabil kot ogrodje, ki ga je močno literarno obdelal. Dr. Andrej Inkret se je odločil, skupno s Kocbekovimi dediči, da bo dnevnike objavil v celoti, saj so izredno pomembni, ker zelo lucidno kažejo razmere v Sloveniji. Te

dnevnike pa bomo lahko brali v drugih zvezkih Kocbekovega zbranega dela, saj nam tokrat urednik predstavi Kocbekovo zgodnjo poezijo in besedila, ki so izhajala v takratnem revialnem tisku, ali pa sploh niso bila objavljena in jih je Inkret našel v literarni zapuščini Edvarda Kocbeka.

Glavno težišče knjige je seveda zbirka Zemlja, ki nam predstavlja Kocbeka kot pesnika. Poleg zbirke Zemlja so v knjigi Zbrano delo I Edvarda Kocbeka objavljene še mladostne pesmi, ki so bile objavljene v raznih dijaških glasilih in to vse pred letom 1929.

Pesniško zbirko Zemlja je Kocbek izdal v letu 1934. Andrej Inkret izredno dobro prikaže čas in odmeve, ki so sledili Kocbekovi zbirki, posebno je zanimiva izrazito odklonilna ocena Bogomila Faturja. Sledijo še opombe k pesmim, enako velja tudi za Mladostne pesmi, ki jih Inkret analizira. S pomočjo opomb je mogoče ugotoviti, kako se je hitro mladi Kocbek razvijal v izrazito samosvojega pesnika. Kocbek je bil v slovenski literarni kritiki povojnih časov vedno zapostavljen in seveda ni potrebno razlagati, zakaj je bilo tako. Šele Zbrano delo mu bo v poeziji dalo tisto mesto, ki ga gotovo zasluži.

Jurij Paljk

—o—

USTICA ŠE SKRIVNOSTNA

Tako imenovana »črna škatla«, ki so jo potegnili iz morja pri Ustici, je pripadala letalu DC-9 družbe Itavia, ki je strmoglavilo 27. junija 1980. To je ugotovil pristojni sodnik. »Črna škatla« so odposlali v Veliko Britanijo, kjer bodo iz nje dobili informacije.

V JUŽNI HRVAŠKI IN SLAVONIJI VEDNO BOLJ VROČE

■ nadaljevanje s 6. strani

težnji po depolitizaciji, ostala še dalje branilec »socializma po Miloševiću verziji« in torej podprla četniški napad?

Nevarnost druge opcije postaja iz dneva v dan večja, še posebej po odhodu armade iz Slovenije. Armada postaja vse bolj srbska vojska. Trenutno je visokih častnikov od majorja do generala 12.138. Od teh jih je srbske in črnogorske narodnosti kar 72 odstotkov, čeprav bi jih moralo biti, upoštevajoč etnične parametre, le 38,8 odstotka. Večina jih je vključenih v novo stranko »Zvezo komunistov — gibanje za Jugoslavijo«, ki jo vodijo upokojeni in aktivni generali od Mamule do Kadijevića in Adžića ob aktivni podpori žene Slobodana Miloševića.

XXVI. STUDIJSKI DNEVI

»DRAGA 91«

DSI — TRST — 30., 31. AVGUSTA, 1. SEPTEMBRA 1991

PARK FINŽGARJEVEGA DOMA, OPČINE, NARODNA ULICA 89

Petek, 30. avgusta 1991

Ob 17.30: predstavitev predavateljev na letošnji Dragi

Ob 17.30: Justin Stanovnik: LECTIO DIF-FICILIOR. Izraz, vzet iz filološke znanosti, namiguje na načelo, naj težnja po resnici gre preko videzov: o tem bo govoril intelektualac, angažiran s sodobno slovensko problematiko.

Sobota, 31. avgusta 1991

Ob 16.00: Vlado Gotovac: HRVATSKA MED MEDITERANOM IN SREDNJO EV-ROPO. Prominenten hrvaški kulturnik, ki je iz titovskih zaporov prišel na čelo »Hrvaške matice«, bo spregovoril tehtno evropsko besedo izpod hrvaško-slovenskega obnebnja.

Ob 18.00: Peter Tancig: PERSPEKTIVE SLOVENSKE ZNANOSTI. Slovenski znanstvenik, član demokratične slovenske vlade, bo razgrnil svoje poglede na panoramo slovenskega znanstvenega prizadevanja.

Nedelja, 1. septembra 1991

Ob 10.30: Marko Rupnik: VIZIJA IZ KAOSA. Iz kaosa proti smislu, iz toge tradicionalnosti v novo svežo duhovnost, iz črkarstva v tokove duha...

Ob 16.00: Okrogla miza na temo: SLOVENIJA — REALNOST IN VIZIJA. Širši krog predstavnikov slovenskega političnega življenja bo pretresel sedanji osamosvojitveni trenutek.

Po vseh predavanjih bo diskusija in družabnost.

Nedeljska služba božja bo ob 9. uri v parku na prostem.

IZIDI MATUR NA VIŠJIH SREDNJIH ŠOLAH

■ nadaljevanje s 7. strani

Učiteljske »Simon Gregorčič«

Ena kandidatinja bo morala ponavljati četrti razred, privatistka pa ni bila pripuščena niti v zadnji letnik. Izdelali so: Iduna Bernardis (36), Marta Biancuzzi (40), Ksenija Buzzinelli (38), Suzi Ferfoglija (50), Laura Hvalič (44), Agata Koren (48), Peter Radetič (42) in Mirjam Simiz (50).

Osimo buri duhove

■ nadaljevanje s 3. strani

in oblači organizirani krimianl (mafia, camorra in n'drangheta). Nostalgikom in vrcčkrvnežem bi zato kazalo svetovati, naj raje posvetijo svoje sile reševanju teh vprašanj, ne pa da dajejo duška svoji bolni domišljiji z ekspanzionističnimi načrti na Vzhodu.

avb

pač več, da zelo malo politikov zna francosko ...

Vse meje naj bi se sedaj podirale, nova Evropa, o kateri sedaj vsi govorijo, naj bi prinesla med narode nove odnose; skoraj smešno je to vzkljanje nečemu, česar še ni in tudi ne vemo, če sploh bo. Predrznost objestnost prav teh narodov, ki sebi priznavajo pravico in jo manjšim kratijo, je najbrž kriva, da ne verjamem v Evropo, ki jo tako napovedujejo, da je imam že včasih dovolj. Kje je ta evropska širina ob baltičskih problemih, da ne bom vedno tarna samo za Slovenijo? Kako prozaično in žaljivo je izzvenelo vse globokoumje intelektualca iz Trsta, ki se gre svetovljana, ko govori o rajni Avstriji in vseh pri-smodarijah, povezanih s svetlimi kočijami, ko pa bi moral povedati kaj dobrega o so-

sedu, in mu dati roko v stiski, kritizira, ker se nekje čuti vzvišenega, kot se je vedno tržaško italijansko prebivalstvo čutilo do Slovencev. To naj bo Evropa! Lepo vas prosim, dajte no že enkrat nehati s temi oslarijami, ko pa vendar vemo, da je ves ta larifari le neko metanje peska v oči, realnost je vse nekaj drugega. Realnost je zaprto brniško letališče, je slovenska osamitev in vse ostalo, kar sledi po zdravi kmečki logiki. Realnost je slika jokajoče slovenske matere, ki sem jo videl v ameriški reviji »Time«, ko daje slovo ubitemu sinu, besede, ki so temu fantu za vedno zamolčane ostale v grlu. Vse ostalo je za nameček, vse cincanje Zahoda in oholost Vzhoda.

Evropa, ki sem jo srečal jaz, in jo sedaj srečuje prijatelj, je zelo enostavna,

postane samo neka fikcija v trenutku, ko iščeš prvi dokument, ki ne velja več v sednji državi, ker baje nekdo ni podpisal nečesa, kar ta dokument potrjuje, ali kaj podobnega. Zelo enostavno, mar ne?

Pred leti so vedno veliko govorili o tem, kako je zelo odprta meja med Jugoslavijo in Italijo, češ da je to najbolj odprta meja v Evropi. Seveda sem se takrat smejal, kot se je marsikdo, ki je videl kaj več kot pa le lastni vrtič pred vrati svoje hiše. Ta meja pa je bila res najbolj odprta v dneh, ko so se na Slovenijo izvajali največji pritiski in v dneh pred brionskimi dogovori. Zanimivo, mar ne?

Prijatelj pa se bo vseeno poročil, na vse papirje bo čez leto dni pozabil, le slab priokus bo ostal, še slabši spomin. Tako kot je meni, vsej Evropi v brk.

Beri - širi - podpiraj
"NOVI LIST"